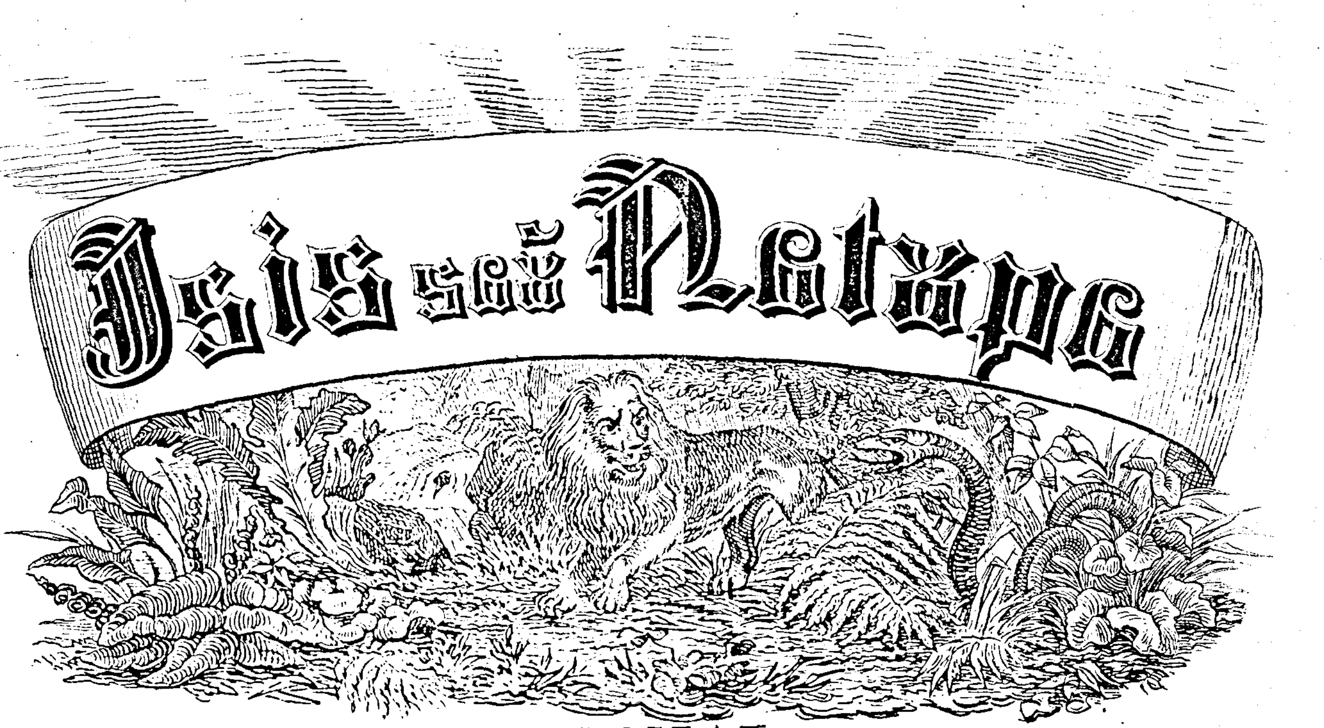

JURNAL

ПЕНТРȢ PESПÎNDIPEA ШТІІНЦЕЛОР NATȢPAЛЕ ШІ ESAKTE,

în toate kласеле.

Pedіцeatȣ̆

de

Пpofesop Doktop Іȣліȣ̆ Бараш.

№ 8. (Anȣл întîiȣ̆) Бȣkȣpeштї. Февpȣapie 22, 1856.

Metamopfoseле insekteлорȣ̆.

Aptiкoлȣлȣ̆ I.

Filosofȣлȣ̆ antikȣ̆ *Heraclitus* a zisȣ̆, къ ȣnivepsȣлȣ̆ seamънъ кȣ ȣnȣ̆ pîȣ̆ кȣpгъtopȣ̆ ale къpȣia atome neînvetatȣ̆ se skimбъ, кȣ toate къ елȣ̆ pъmîne totȣ̆ ачела. — Asta este o sentinцъ adînкъ кape esnpimъ npintp'o imaцine попȣларъ o леце fondamentaлъ a natȣpeї. Чine s. e. se ȣitъ astъzї ла Dȣnъpe, кpede къ neste zeче anї o ва гъsi totȣ̆ ачееа, dap ana кape кȣpцe aкȣmȣ̆ înaintea окiлорȣ̆ nostpi, nічї mъкарȣ̆ neste o оръ nȣ se ва maї afлa în локȣлȣ̆ eї, fiindȣ̆ къ pîȣлȣ̆ totȣ̆ de ȣna se aflъ în mішкаpe. Dintp'ȣnȣ̆ бобȣ̆ de гpîȣ̆ пȣsȣ̆ în пъmîntȣ̆, пе ȣpmъ se ворȣ̆ faче sniче de гpîȣ̆; eatъ o imensъ metamopfosъ saȣ̆ skimбape a корпȣлȣї: dintp'ȣnȣ̆ бобȣ̆ de гpîȣ̆ s'a fъкȣtȣ̆ o плantъ кȣ mȣлte sniче de гpîȣ̆; asemenea ші dintp'o гindъ ва еші ȣnȣ̆ apбope mape, ȣnȣ̆ stежарȣ̆ maiestosȣ̆ кȣ pamȣpe, fpȣnze ші flopї! Dap обсерват-амȣ̆ aiчї вp'ȣnȣ̆ saлtȣ̆ penede? Оаpe întp'o zi s'a fъкȣtȣ̆ dintp'o гindъ ȣnȣ̆ stежарȣ̆? nічї de кȣmȣ̆, къчї лȣкpȣpiле natȣpeї nȣ fакȣ̆ saлtȣ̆; din контpъ, toatъ esistinцa fiinцeлорȣ̆, toatъ вieaцa ȣnivepsȣлȣї nȣ este aлtȣ̆ nimikȣ̆ de kîtȣ̆ o desboлtape nesimцitъ, pегȣлatъ, însъ neînчetatъ în aktibitatea sa.

Аша dap *Metamopfosa* saȣ̆ skimбapea корпȣpiлорȣ̆ este o леце fȣndamentaлъ a natȣpeї; totȣ̆ лȣкpȣлȣ̆ че esistъ, esistъ nȣmaї пе temeiȣлȣ̆ ачестеї лецї; nічї o fiinцъ matepiaлъ nȣ pemîne

ȣnȣ minȣtȣ măкarȣ într'o poziцiȣne neskimbatъ.

Într'adeвърȣ este o пȣtepe misteріоasъ, mape, diвinъ, askȣnsъ în natȣpъ ши каре îmпinџe a manifesta neînчetatȣ fopмеле челе пȣoĭ але fiinцелорȣ, a nimiчі лȣкpъpĭ че esistъ ши a пȣne în локȣ-ĭ алтȣлȣ каре н'a fostȣ; aчestȣ прочеsȣ nemъpџinitȣ, aчeastъ лȣкpape neînчetatъ în dъpъпънаре ши peфачере, a datȣ окasiȣnea ла маĭ мȣлте sentinцe filosofiче foapte adînчĭ; аша filosofiĭ antiчĭ аȣ zisȣ къ moaptea e tatȣлȣ вieцеĭ; adeкъ къ, ка sъ easъ o fopmъ пȣоъ de fiinцe, tpeбȣe маĭ întîiȣ sъ se dъpame чea векіъ. Asta este ши adînкȣлȣ simцȣ алȣ faбȣлеĭ mitолоџіче пентpȣ *Saturnu* каре 'шĭ мънîнкъ копiĭ; aчeasta ва sъ zікъ къ *timпȣлȣ* (Satȣpnȣ este zeitatea ши simболȣлȣ timпȣлȣĭ), nimiчеште toate fiinцеле карĭ аȣ eшitȣ din sînȣлȣ sъȣ, adeкъ каpe s'a пъskȣtȣ eapъшĭ în timпȣ. Mitолоџiea Indianiлорȣ каре ворбеште de *Брата* (zeitate infinitъ, sȣпpемъ) ла каре sîntȣ sȣпȣшĭ *Вішнȣ* (прiнчiпȣлȣ dъpъпънъtopȣ) ши *Шіван* (прiнчiпȣлȣ penapatopȣ) eapъшĭ koпpinde aчeastъ idee adînкъ de пȣtepea кpeatopȣлȣĭ infinitȣ, каре se manifestъ (apatъ) în natȣpъ пpin neînчetatъ лȣкpape de nimiчіpe ши de penapape.

Aчeastъ skimбape saȣ metamopfose pegȣлate, de ши se apatъ ла toate fiinцеле opganiче, adeкъ ла animaле ка ши ла плante, însъ în челȣ маĭ mape гpadȣ o гъsimȣ ла animaле. Апоĭ ла animaлеле sȣпepiоape вiвipape, карĭ naskȣ пȣĭ вiĭ, гata desвoлtaцĭ în toate opganeле лорȣ, metamopfosa totȣ пȣ e аша de mape ши de вiziбiлъ ка ла animaлеле oвipape, adeкъ карĭ пȣ naskȣ пȣiĭ лорȣ вiĭ чі din oaъ. Într'adeвърȣ че mape ши imensъ difepinцъ este întpe ȣнȣ oȣ ши o гъinъ! Oȣлȣ este ȣнȣ лȣкpȣ moptȣ ши гъina este вiъ, кȣ simцipe, кȣ mишкаpe; ши кȣ toate aчestea гъina вiъ a eшitȣ din oȣлȣ aчела neînsȣfлeцitȣ пȣмаĭ пpin mizлокȣлȣ кълdȣpeĭ. În Eџiптȣ se пȣнȣ miĭ de oaъ în нiште кȣntoape бine înкълzite ши пeste кîte-ва zіле esȣ пȣiĭ de гъinъ! Апоĭ sъ sпapџemȣ ȣнȣ oȣ, oape o sъ гъsimȣ aколо вр'o ȣpmъ de капȣ, de піčioape saȣ de apiпĭ? Apȣ пȣtea opĭ че filosofȣ din лȣme sъ ne dea o esплiкaцiȣne кȣm a fostȣ askȣnsȣ în oȣ fiinцa гъineĭ? Кȣm a eшitȣ dintr'ȣнȣ лȣкpȣ atîtȣ de simплȣ ка oȣлȣ, o fiinцъ atîtȣ de komплiкatъ, komпȣsъ dintr'atîta mȣлцime de opgane пpeкȣmȣ e гъina вiъ? Nimenĭ ши пічĭ o datъ! Asta ne ши adȣче aminte къ în temплеле пъгiniлорȣ векі, natȣpa a fostȣ пpesentatъ sȣб figȣpa ȣнеĭ statȣe femeeштĭ пȣmitъ *Isisȣ*, a кърia faцъ a fostȣ aкопepitъ кȣ ȣнȣ вълȣ; sȣб statȣe a fostȣ skpisȣ: „Nічĭ o mînъ omeneaskъ н'a pidiкatȣ вълȣлȣ meȣ!“

Noĭ fisiчĭ, filosofĭ, sanienцĭ din лȣminatȣлȣ seкoлȣ алȣ 19-леа, кȣ toate пpoгpeseле пeкpezȣte каре amȣ фъкȣtȣ în toate шtiinцеле natȣpaле, totȣ sîntemȣ înкъ denapte, ши foapte denapte d'a пȣtea кȣteza a întpa în adînчimea misteреlорȣ natȣpeĭ! Кȣ toatъ шtiinцa noastpъ, ши aкȣmȣ stъmȣ кȣ okiĭ înкpemeniцĭ înaintea aчesteĭ figȣpĭ antiче înвeлitъ a zeitъцiĭ *Isisȣ*, фъpъ a не пȣtea бȣкȣpa d'a пpiвi d'anpoape fisionomiea eĭ. Dintpe toate animaлеле, metamopfoseле челе маĭ пepfeкte ши челе маĭ mipaкȣлoase ле гъsimȣ ла *Insekte*. Se веde къ natȣpa a aлesȣ aчeastъ кlasъ mікъ a fiinцелорȣ însȣfлeцite, спpe a se apъta în toatъ stpълȣчipea пȣtepiĭ saле. Aчeste metamopfose sîntȣ atîtȣ de intepesante, în kîtȣ sokoteskȣ къ opĭ чine o sъ aiбъ плъчере a aȣzi aiчĭ чева despe dînseле.

Чea маĭ mape пapte a insekteлорȣ, kîndȣ esȣ din oȣъ, пȣ seamънъ пічĭ кȣ пъpinцiĭ лорȣ, пічĭ кȣ aчeea че аȣ a deвeni еле маĭ пе ȣpmъ, ши sîntȣ sȣпȣse ла нiште skimбъpĭ foapte mapĭ пînъ ажȣнгȣ în stapea лорȣ пepfeктъ ши desвoлtatъ; aчeste skimбъpĭ sîntȣ маĭ кȣ seamъ кȣноskȣte în istopiea natȣpaлъ sȣб пȣmipe de *Metamopfose*.

Metamopfoseле insekteлорȣ se фaкȣ în џепере пpin tpeĭ пepioade, adeкъ: пepioda *лapвeĭ*, пepioda *nimfeĭ* (боббȣлȣĭ) ши пepioda finaлъ, *desвoлtatъ*, a insekteĭ *пepfekte*.

Dap aчeste metamopfose пȣ sîntȣ totȣ de ȣнa atîtȣ de mapĭ ла toate insekteле, fiindȣ къ ȣнеле atîtȣ se skimбъ, în kîtȣ пȣмаĭ sîntȣ de кȣnoskȣtȣ, пе kîndȣ ла alteле, aчeste metamopfose пȣ sîntȣ алтȣ nimікȣ de kîtȣ кpeштepea apiпiлорȣ каре аȣ лipsitȣ пînъ aкȣmȣ; de aчeea natȣpaлiştiĭ ле împaptȣ în *metamopfose komплekte* ши în *metamopfose inkomплекte*.

Insekteле челе кȣ metamopfose komплekte, totȣ de ȣнa аȣ fopma ȣнopȣ вepmĭ kîndȣ esȣ din oȣъ, ши în aчeastъ fopmъ se пȣmeskȣ *лapвe*;

atȣнчĭ корпȣлȣ̆ ле este лȣнгȣ̆, moaле, desпърцitȣ̆ în treĭ-sпre-zeчe aneле desпърцite ȣнȣлȣ̆ de алtȣлȣ̆; okiĭ ле sîntȣ̆ simплi, ба înкъ de mȣлte орĭ ле лipsesкȣ̆ кȣ totȣлȣ̆.—Dȣпе че аȣ̆ ръmasȣ̆ кîtȣ̆-ва timпȣ̆ în aчeastъ поziцiȣne шi aȣ̆ шi петрекȣtȣ̆ mȣлte skimбърĭ, atȣнчĭ ле înчепе a крeшte aripiле пе sȣб пеле, шi dȣпе aчeasta intръ în пepioada nimfeĭ. În toatъ aчeastъ a doȣa пepiodъ a vieцeĭ лорȣ̆, adeкъ în toatъ stapea de nimfe pemînȣ̆ aчeste animaле кȣpioase fъръ mîнкаре шi trъesкȣ̆ fъръ нȣtpimîntȣ̆. Пелеa каре е-ле о пердȣ̆ акȣmȣ̆, se ȣsȣкъ шi se skimбъ întр'ȣнȣ̆ feлȣ̆ de коажъ овалъ (în форма ȣнȣĭ оȣ̆), astȣпatъ прetȣtindenea în каре se aфлъ insekta. Sîntȣ̆ ȣнеле insekte акърора гогоашъ seamънъ кȣ fашеле ȣнȣĭ копiлȣ̆. Dap пе кîндȣ̆ insekteле sîntȣ̆ înкъ în пepioada de ларве, прin о нȣоъ лȣкраре instinktivъ, îшĭ прегътesкȣ̆ ȣнȣ̆ акоперiшȣ̆ пentpȣ о mape пepioadъ а vieцeĭ лорȣ̆ de nimfъ, însъ aчestȣ̆ акоперiшȣ̆ îлȣ̆ fакȣ̆ din niшte fipe de mъtase каре ле skotȣ̆ din гȣра лорȣ̆. Dȣпе че insekta s'a акоперitȣ̆ прetȣtindenea, atȣнчĭ îшĭ înчепе misterioasa sa desvолtape. Органеле saле челе din întpȣ se moaiъ, шi înчetȣ̆ înчетȣ̆ înчепȣ̆ а-шĭ лȣа fорma кȣ каре ва pemînea, eшindȣ-ĭ de sȣб пеле шi statopnichindȣ-se în партеа корпȣлȣĭ ȣnde треБȣe sъ pemîiъ. Dȣпе че s'a sfîpшitȣ̆ aчeastъ mape skimбаре, insekta îшĭ леапъдъ maska sa, îшĭ întinde aripiле шi ese ка о insektъ perfektъ.

Eatъ *metamorfosa чea maĭ komплектъ*. Dintp'ȣнȣ̆ верme miserabiлȣ̆ каре se tîраште пе пъmîntȣ̆, s'a fъкȣtȣ̆ о fiinцъ perfektъ, stpълȣчitъ, înzestpatъ кȣ aripĭ каре ле pesfipъ sбȣрîндȣ̆ sȣб boлta seninъ a черȣлȣĭ. Апоĭ шi кiарȣ̆ misiȣnea чea imпортantъ de пetȣpipea neamȣлȣĭ (sпeцeĭ) каре se ȣpmeazъ прin împpeȣnapea sekseлорȣ̆, eap нȣmaĭ insekta perfektъ este în stape a о fаче; nichĭ ларва, nichĭ nimfa нȣ se împpeȣnъ, нȣmaĭ insekta perfektъ, mȣлtȣ̆ saȣ̆ пȣцinȣ̆ dȣпе че a eшitȣ̆ din гогоашъ, se împpeȣnъ кȣ seksȣлȣ̆ челȣ̆-л-алtȣ̆; femeлa îndatъ пȣпе оȣъ шi îndatъ mopȣ̆: 'шĭ-аȣ̆ fъкȣtȣ̆ misiȣnea лорȣ̆, Natȣpa нȣ maĭ аре треБȣinцъ de dînшiĭ.

Zъпада шi mipaкȣлеле eĭ.

Кîндȣ̆ minȣniле se întîmплъ în toate ziлеле, нȣ maĭ sîntȣ̆ minȣnĭ, ziче ȣнȣ̆ провербȣ̆: aчeasta о пȣtemȣ̆ aпliка ла zъпадъ. Кîндȣ̆ ȣнȣ̆ лȣкрȣ a înчetatȣ̆ a esчita simцȣpiле noastpe кȣpioase dȣпе лȣкрȣрĭ пȣоĭ, atȣнчĭ nichĭ нȣ maĭ este în stape a fiksa atenцiȣnea гîndȣpiлорȣ̆ noastpe шi a пepdȣtȣ̆ totȣ̆ interesȣлȣ̆ пentpȣ noĭ; нȣ maĭ este admiraбiлȣ̆, нȣ maĭ este mipaкȣлosȣ̆. Кȣ toate aчestea mȣлte лȣкрȣрĭ foapte oбiчnȣite, foapte kotidiene sîntȣ̆ лȣкрȣpiле челе maĭ admiraбiле, шi mȣлte лȣкрȣрĭ карĭ ле кълкъmȣ̆ în toate ziлеле кȣ пiчioareле noastpe, sîntȣ̆ maĭ misterioase шi maĭ mipaкȣлoase de кîtȣ̆ алte лȣкрȣрĭ карĭ рарȣ̆ ni se înfъцiшeazъ ла о depъrtape mape шi нȣmaĭ пentpȣ foapte пȣцinȣ̆ timпȣ̆. Кîндȣ̆ înчепînd toamna, каде întîiaш-datъ zъпадъ шi копiiĭ se бȣкȣpъ шi admipъ fȣлцiĭ de zъпадъ карĭ кадȣ̆ din черȣ̆, пе кîндȣ̆ oamenii adȣлцĭ nichĭ нȣ iaȣ̆ în бъгаре de seamъ, кîtȣ̆ de пȣцinȣ̆ sîntȣ̆ întp'adeвър aчeштĭ oamenĭ adȣлцĭ карĭ шtiȣ̆ къ aчeштĭ fȣлцĭ de zъпадъ sîntȣ̆ плinĭ de misterĭĭ mipaкȣлoase карĭ nichĭ о înцeлепчiȣne omeneaskъ нȣ ле-а eksпликatȣ̆ пînъ акȣmȣ̆?

Zъпада n'аре пentpȣ тоцĭ oamenii aчeeaшĭ valoape; къчĭ *пentpȣ поetȣ̆ zъпада este* îmбpъкъmintea de sъpбътoape a iepniĭ, пentpȣ agpiкȣлторȣлȣ̆ praktikȣ̆ zъпада este протекторȣлȣ̆ semințeлорȣ̆ пȣse în пъmîntȣ̆ în toamna треkȣtъ; пentpȣ локȣitorii de деmerte în цъpiле fpigȣpoase, zъпада este кîte о datъ ȣнȣ̆ demonȣ̆ îngrozitорȣ̆ каре adȣче moapte шi пpъпъdipe кîндȣ̆ bine însoцitъ кȣ vîntȣ̆ tape шi pече (кpivъцȣ̆), кîндȣ̆ atȣнчĭ mȣнцĭ de zъпадъ îngroaпъ sate întpeцĭ кȣ локȣitopiĭ лорȣ̆ sȣб гpъmeziле лорȣ̆ апъsъtoape. Dap ла локȣitopĭ de цъpĭ mȣntoase zъпада este о mape înkomoditate, къчĭ se гpъmъdeште пе акоперiшeле kaseлорȣ̆ шi înaintea ȣшiлорȣ̆ шi fepestpeлорȣ̆, шi ameninцъ astȣ̆-feлȣ̆ ка sъ sпаргъ kasa înkizîndȣ-о de toate пърциле, în кîtȣ̆ sъ нȣ поатъ nimenea sъ easъ dintp'însa; апоĭ пе vîpfȣpiле aчestорȣ̆ mȣнцĭ înaлцĭ se aфлъ о zъпадъ eternъ; fiъ-каре atomȣ̆ de zъпадъ аре аколо о

вîрstъ аша de маре кîtȣ̆ шi лȣmea, шi кîndȣ̆ ва вenі прimъвара, zъпada se ва погорî din înълцimea мȣнцiлорȣ̆ ла вале formîndȣ̆ niште пъmeцî (avalanches) pedȣstaбiлî карî пе drȣmȣлȣ̆ лорȣ̆ sdroбeskȣ̆ oameni шi animale, kase шi sate întreцî, în fine, орî че гъseskȣ̆ în drȣmȣлȣ̆ лорȣ̆, în кîtȣ̆ devine foapte ȣпъrъtoare; апоî în църіле поларе пъmîntȣлȣ̆ este akoperitȣ̆ кȣ гръmeзî de aчeastъ пȣлбере îngiъцatъ, în кîtȣ̆ пiчiорȣлȣ̆ кълъtорȣлȣî sъ кȣfȣndъ în asemenea гръmeзî шi нȣ poate sъ înainteze; dar шi în kaseле oamenілорȣ̆ întrъ прin кръпъtȣреле ȣшiлорȣ̆, se пȣне пе natȣріле лорȣ̆ шi вatъmъ okiî шi плъmîniî локȣitoriлорȣ̆ dȣпе ла полȣрі. Кîndȣ̆ церȣлȣ̆ поларȣ̆ se mikшoreazъ чева, atȣnчî ачеле карî s'aȣ̆ formatȣ̆ sȣsȣ̆ în atmosferъ, se лineskȣ̆ ȣnȣ de altȣ шi formeazъ niште steле miчî îngiъцate шi foapte regȣлate în forma лор, aвîndȣ̆ maî totȣ̆ de ȣna шease raze (аша: *).

Пȣterea kreatoare a natȣreî нȣ e niчî o datъ în repaȣsȣ̆, fiъ mъкарȣ̆ шi iearna кîndȣ̆ плantеле s'aȣ̆ desбръкatȣ̆ de verdeaцa лорȣ̆, пар' къ sîntȣ̆ moarte, шi кîndȣ̆ чea maî mare parte de animale kadȣ̆ într'ȣnȣ̆ somnȣ̆ летарцікȣ̆, шi neaktivȣ̆; Natȣra e totȣ̆ de ȣna aktivъ. Sъ eшimȣ̆ într'o dimineaцъ кîndȣ̆ e церȣ̆ tare afarъ, sъ лȣъmȣ̆ ȣnȣ̆ paiȣ̆ de griȣ̆ кare a ръmasȣ̆ пе кîmпȣ̆ шi не вomȣ̆ înkredinцa despre aчeasta; adeкъ вedemȣ̆ къ aчestȣ̆ paiȣ̆ este îngiъцatȣ̆, dar ȣitîndȣ-не maî бine o sъ вedemȣ̆ къ e akoperitȣ̆ кȣ tъбліце miчî кoлцorate fъкȣte ка niште steле miчî, saȣ̆ кȣ fire triȣngiȣларе, шi toate aчeste tъбліце, steле шi fire sîntȣ̆ totȣ̆ de ȣna împreȣnate кîte 3, 6, 12, împreȣnîndȣ-se în ȣngiȣrî konstante de 60° saȣ̆ 120°. Eatъ o regȣлaritate admiraбiлъ!

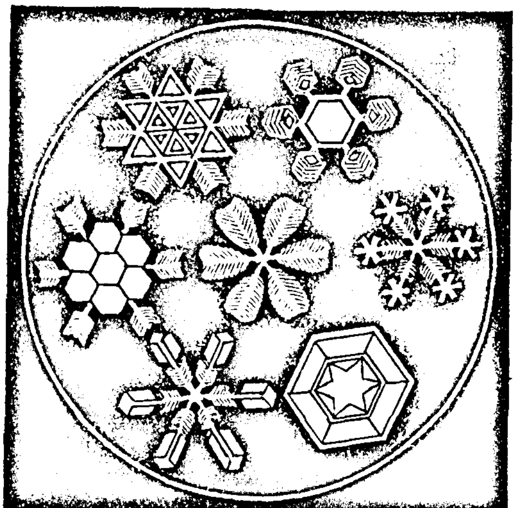
Maî nainte кiарȣ̆ кȣ 250 de anî, вestitȣлȣ̆ astronomȣ̆ Keppler, кare a гъsitȣ̆ лецiле ȣniверsȣлȣî, кare a deskoperitȣ̆ regȣлaritatea admiraбiлъ în miшкъріле корпȣріlорȣ̆ чereшtî, aчestȣ̆ Кеплер a oбserватȣ̆ къ fȣлціî de zъпadъ, de шi aȣ̆ feлȣrimî de forme кîndȣ̆ kadȣ̆, dar aȣ̆ totȣ̆ de ȣna forme regȣларе. Atȣnчî însъ nimenî н'a бъгatȣ̆ de seamъ ла aчeastъ împreцiȣrare пînъ în timпȣлȣ̆ nostrȣ кîndȣ̆ marinierȣлȣ̆ Anглеsȣ̆ *Scoresby*, кare întorкîndȣ-se din църіле поларе, ȣnde merseseʼ nentrȣ prinderea Балеnелорȣ̆, a adȣsȣ̆ кȣ sine niште desemne de diferite forme de zъпadъ кare se aflъ прin църіле поларе. În алътȣрata figȣръ вedemȣ̆ în чentrȣ forma kristaлinъ oбiчnȣitъ a fȣлцiлорȣ̆ de zъпadъ dȣпе ла noî (търіцî прin soare saȣ̆ oкianȣ̆), dar împreцiȣрȣлȣ̆ aчesteî forme se вѣdȣ̆ ȣнеле forme de kristaле din zъпada поларъ dȣпе desemneле пȣmitȣлȣî Anглеsȣ̆. Dar sȣte de forme de kristaле але zъпezііî sîntȣ̆ кȣnoskȣte akȣmȣ̆. A fostȣ̆ o глоріе nentrȣ шtiinцa noastrъ modernъ къ a черчetatȣ̆ шi a гъsitȣ̆ шi în aчeste diверse forme але zъпezeî, o formъ primitiвъ, din кare toate чеде-л-алте se tragȣ̆, întoкmaî ка mineraлогȣлȣ̆, вѣzîndȣ̆ o neatrъ kristaлisatъ în diferite forme, шtie sъ deskoпere кare este forma primitiвъ din кare se tragȣ̆ toate aчeste forme sekondare; аша dar a гъsitȣ̆ къ nentrȣ kristaлеле zъпezeî, forma primitiвъ este чea esagonaлъ, adeкъ stîлпȣ кȣ шease кoлцȣрî regȣлate шi еквале.

Dar miraкȣлȣлȣ̆ zъпezeî нȣ e нȣmaî regȣлaritatea formeлорȣ̆ saле kristaлine, чі шi modȣлȣ̆ dȣпе кare se formeazъ aчeste kristaле. Într'adeвърȣ̆ ла formarea kristaлелорȣ̆ zъпezeî нȣ пȣtemȣ̆ asista; ле гъsimȣ̆ totȣ̆ de ȣna gata, fъкȣte, dar кîndȣ̆ oбserвъmȣ̆ кȣ mikroskonȣлȣ̆ în mînъ formarea алторȣ̆ kristaле, вedem adeвъratеле miraкȣле але natȣreî! — În momentȣлȣ̆ dintîiȣ̆ нȣ вedemȣ̆ în mikroskonȣ̆ altȣ̆ nimiкȣ̆ de кîtȣ̆ ȣnȣ̆ orizontȣ̆ лimpede шi transparentȣ̆, atȣnчî fлȣidȣлȣ̆ e înкъ лimpede шi aposȣ̆, dar îndatъ orizontȣлȣ̆ пар' къ a înviatȣ̆, шi din toate пȣnkteле вedemȣ̆ корпȣріле бine лimpede, aбia viziбiле, fȣцîndȣ̆ кȣ o mare ізцеаль кътре ȣnȣ̆ пȣnktȣ̆ prinчipaлȣ̆, spre a se împreȣna aколо шi a forma ȣnȣ̆ înчepȣtȣ̆ de kristaлȣ̆; aчestȣ̆ прочеsȣ̆ de formare, че пȣtemȣ̆ sъ zichemȣ̆ de кreaцiȣnea ȣнȣî корпȣ̆ noȣ̆, se ȣrmeazъ totȣ̆ mereȣ̆; în fiъ-кare momentȣ̆ kristaлȣлȣ̆ кare se formeazъ akȣm, aratъ alte forme, шi аша face o mȣлцime de transiцiȣnî din formъ în formъ пînъ кîndȣ̆ ажȣнце ла forma sa finaлъ шi perfektъ; atȣnчî earъ ȣnȣ̆ repaȣsȣ̆ mare se înfъцiшeazъ în orizontȣлȣ̆ mikroskonȣлȣî; лȣкrarea кreaцiȣneî s'a sfîrшitȣ̆, akȣmȣ̆ e repaȣsȣ̆, Saбatȣ̆, кare vine dȣпе кreaцiȣne. Aчestȣ̆ прочеsȣ̆, пînъ ла ȣnȣ̆ градȣ̆ пȣtemȣ̆ sъ'лȣ̆ oбserвъmȣ̆ шi ла цеamȣріле ferestrелорȣ̆ noastre iearna кîndȣ̆ e церȣ̆ afarъ. Ла înчepȣtȣ̆ вedemȣ̆ нȣmaî

ка о брȣтъ saȣ пеȣкле пȣindȣse пе џеатȣлȣ лimпеde, апоï întр'ȣпȣ minȣtȣ пар' къ ȣпȣ пікtорȣ inвizibiлȣ а desemnatȣ пе џеатъ о пъдȣре de арборï de брадȣ ші кȣ о акȣратеџъ admiрабілъ!

Апоï kîndȣ d'ачі înainte вомȣ веdea о віжеліе кȣ ninsoaре, kîte diferite miшкърï, kîte komплікаte прочесе креatiве пȣ пе ва adȣче aminte! Kîndȣ ieaрna а înвetatȣ а лȣкра пȣtеріле креatiве ші misteріoase карï înвieazъ вара kîmпȣлȣ, карï daȣ simџірï ла atîtea animaле ші креatȣре, atîtорȣ плante, atȣnчï ачeste пȣterï пластiве, adoрmite în domenȣлȣ органікȣ (плante ші animaле) se deшteantъ în domenȣлȣ inорганікȣ (mineрале); гieaџа mi zъпada пȣ е amopџірea апеï, чі din kontpa о лȣкраре ноъ а еï; kîndȣ апа înгiaџъ, întinde воляȣмȣлȣ еï (de ачеа крапъ о stiклъ împлȣtъ кȣ апъ de кȣ seaра ші пȣsъ афаръ ieaрna пînъ dimineaџа kîndȣ апа din întрȣ а înгieџatȣ), апоï орï че корпȣ întinzîndȣ-se dъ ȣпȣ semnȣ ноȣ de пȣtере ші de акџiȣne, daр пȣ пȣmaï stiкла, чі ші кіаръ петре марï ші stînчï din маре, este în stаре гiaџа а ле sпарџе kîndȣ se формеazъ în кръпъtȣріле лорȣ. În kontpa леџеï џенерале къ корпȣріле soлide ръчіndȣse, se mikшoреazъ. апа каре înгieaџъ, din kontpa se întinde maï mȣлtȣ, фъкîndȣ-se maï ȣшoаръ ші înoatъ песте апа flȣidъ! Ші asta а fostȣ о лȣкраре провеdinџіалъ: daка гiaџа аръ fi fostȣ *maï грea de* kîtȣ апа flȣidъ, аръ fi къzȣtȣ пînъ ла fȣndȣріле рîȣрілорȣ, прін ȣрмаре рîȣріле челе maï марï ші челе maï adînчï аръ fi înгiъџatȣ пînъ în fȣndȣ, апоï пічі soареле de Iȣліе п'аръ fi пȣtȣtȣ atȣnчï sъ ле desгiъџе. Апоï че аръ fi devenitȣ пъmîntȣлȣ кȣ toate креаџіȣніле sале admiрабіле de oameni, de animaле ші de плante, фъръ апъ flȣidъ! Toate ачeste кaлітъџі fakȣ ка zъпada sъ fiъ ȣпȣ fenomenȣ natȣралȣ foaрte imпosantȣ, daр пȣ este прintр'ачeasta вр'ȣпȣ лȣкрȣ admiрабілȣ, фрȣmosȣ ші mіракȣлosȣ, чі admiраџіȣnea zъпеzіï konsistъ în fiъ-каре din atome saȣ fълџï de zъпadъ; аічі sîntȣ mіракȣле, аічі misteріe: че este ачеstȣ fългȣ de zъпadъ? de ȣnde віне? ȣnde ші кȣmȣ е пъsкȣtȣ?

Ȣniï кȣрîndȣ daȣ ȣпȣ респȣnsȣ ла întреbaрea: de ȣnde віне zъпada? Еï zікȣ, кȣ ȣпȣ кȣвîntȣ къ din плоае se fаче ieaрna zъпadъ. Аша este, adeкъ kîndȣ înџелеџеmȣ кȣ ачеstȣ респȣnsȣ къ în локȣлȣ плоiï kade ieaрna zъпadъ din atmosfеръ (аерȣ); daр daкъ înџелеџе чіне-ва кȣ ачеstȣ респȣnsȣ, къ орï че пікътȣръ de плоаie ieaрna înгiaџъ ші se skimбъ întр'ȣпȣ fългȣ de zъпadъ, ва греші; къчï ка ші плоaea вара аша ші zъпada ieaрna kade dрепtȣ din нȣорï, întр'ȣпȣ кȣвîntȣ прекȣm авеmȣ вара în аерȣ нȣорï de плоае, аша авеmȣ ші ieaрna нȣорï de zъпadъ.

Fълџï de zъпadъ.

Пеntрȣ формаrea zъпезеï în аерȣ sîntȣ череtе ка kondiџіȣніле челе maï печеsaріï ȣпȣ аерȣ рече каре sȣflъ întр'о stратъ de atmosfеръ înкъркаtъ кȣ абȣрï de апъ saȣ ші ȣпȣ аерȣ *maï калдȣ*, daр ȣmedȣ, каре sȣflъ întр'о stратъ de аерȣ рече ші sекȣ. Прintр'ачeastъ împреџіȣраре пȣtemȣ sъ не esплікъmȣ de че ла omȣлȣ de рîndȣ ninsoaрea апȣnџъ орï înкълzірea аерȣлȣï saȣ moinъ, kîndȣ fȣsese пînъ ачі ȣпȣ џерȣ ȣsкatȣ *ші* tаре, saȣ къ апȣnџъ frігȣ, kîndȣ а плоatȣ ші îndatъ înчепе sъ нінгъ. Întр'adeвъръ totȣ de ȣпа ла формаrea zъпезiï треbȣе sъ intре о stратъ нȣоъ de аерȣ, fiъ *maï* frігȣроasъ, fiъ maï калдȣроasъ întре челе esistante пînъ акȣmȣ. Kîndȣ е џерȣ tаре, atȣнчï пȣ se aflъ абȣрï de апъ în atmosfеръ, прін ȣрмаре пȣ поate sъ *нінгъ* ші е seninȣ, апоï пȣџіні абȣрï de апъ карï se гъsesкȣ atȣнчï în atmosfеръ înгiaџъ ші formeazъ ка ніште аче foaрte mічï saȣ ка пȣлбереа de пікътȣрï foaрte mічï înгiъџate карï ле веdemȣ kîte о datъ dimineaџа лȣчіndȣ în razeле soаreлȣï, пар' къ е о пȣлбере de diamantȣ pisinitъ în аерȣ ші лȣчіndȣ de лȣmina soаreлȣï каре ле лȣmineazъ. În џъріле пȣse maï mȣлtȣ кътре нордȣ, ачеastъ пȣл-

вере інгіъцатъ în аерȣ se імълцеште întp'atitȣ în kitȣ аерȣлȣ пар' къ se îmпле кȣ о плоае înгіъцатъ ші вінтȣлȣ аръпкъ аколо ачеste kpistaле мічі de гіацъ în фаца оаменілорȣ.

Indostanȣлȣ saȣ India opientaлъ a Мареі-Бpitaniei.

Indostanȣлȣ saȣ India opientaлъ, ачeastъ царъ каре е акȣмȣ база пȣterei Англіеі; ачeastъ peninsȣлъ d'о мъріме ка а Еȣропеі, ȣnde pernȣлȣ вецеtaлȣ ші animaлȣ аȣ продȣsȣ обіектеле челе maї прецȣite saȣ челе maї mіракȣлоase; ȣnde локȣеskȣ sȣte de milioane de oamenї adȣнаці din-diferite pase ші реліціі maї din toate пърціле пъmîntȣлȣї în kitȣ Indostanȣлȣ seamънъ кȣ ȣнȣ Базарȣ (tîrгȣ) immensȣ, ȣnde totȣ ценȣлȣ ȣманȣ îші дъ ȣнȣ rendez-vous spre a se îмбогъці de продȣктеле пречіоase карї пъmîntȣлȣ прокȣръ аколо oamенілорȣ; ачeastъ царъ a fostȣ мȣлtȣ timпȣ foapte пȣцinȣ кȣnoskȣtъ în раportȣлȣ політікȣ ші sочіaлȣ пentpȣ Еȣропенї, ші tokmaї în sekoлȣлȣ nostpȣ ȣнії din воіаціорї, mai кȣ seamъ Англесі аȣ începȣtȣ a pidika вълȣлȣ misteріоsȣ каре а аkoperitȣ ачeastъ царъ fabȣлоasъ, плінъ de monstpȣositъці fisiче, політіче ші sочіале. În anȣлȣ трекȣtȣ a eшitȣ în Цермania о карте foapte interesantъ despre попȣлї, реліціі ші stърї sочіале în Indostanȣ, компȣsъ de ȣнȣ воіаціорȣ респектабілȣ, D. Graul, діректорȣлȣ misiȣnei Еванцеліче din Лipska. Noї вomȣ копіа аічї пentpȣ лekтopii nostpii kite-ва din пацінеле ачestȣї опȣ.

Despre sekta Парsілорȣ din India, zіче D. Graul: Парsiї saȣ adopatopiї fokȣлȣї, ачештї oamenї pefȣціці din Персia ші Арабіа în Indostanȣ în sekoлȣлȣ алȣ 7-леа, formeazъ акȣмȣ о kastъ de oamenї богаці ші пȣternічї în Бомбаї (капітала Indo-Бpitanikъ); ȣнії sîntȣ samsapї ші аȣ kîштigatȣ капітале марї prіntp'ачeastъ окȣпаціȣне. Amȣ fostȣ, zіче елȣ, invitatȣ ла ȣнȣ Парsȣ богатȣ. Oteлȣлȣ лȣї ера somptȣosȣ, плінȣ de лȣksȣ ка oteлеле лорzілорȣ din Лondpa; ла masъ amȣ възȣtȣ къ н'а пȣsȣ mîna пе о бȣкатъ каре se afла întp'о fapбpіe de порцеланȣ, ničї н'а цінȣtȣ кȣ mîna гоалъ пахарȣлȣ кȣ шampaniea, кăчї порцеланȣлȣ ші stikla sîntȣ fъкȣte prin лȣкрареа fokȣлȣї, апої ȣнȣ Парsȣ реліціоsȣ пȣ тpeбȣе sъ цііъ în mînъ обіекте лȣкрate prin fokȣ, divinitatea sa. De ачееа а înвелitȣ пахарȣлȣ de stikлъ întp'о пънгъ de мътasе ші аша а бъȣtȣ. Zioa Парsiї adopeazъ soapeле ші ноаптеа лȣна ші steлеле; dap kîndȣ seapa întpъ în kasъ ші веde лampa aprinsъ, se înкінъ ла флакъра лampeї. Kîndȣ мopȣ, atȣнчї adȣнъ kopпȣріле лорȣ întp'ȣнȣ tȣрнȣ каре н'аре акоперішȣ, чі е deskisȣ sȣsȣ, аколо ле denȣнȣ ка sъ fiъ mîncate de пасеріле ръпitoape, кăчї zikȣ еї: sînȣлȣ пъmîntȣлȣї е sakpȣ ші пȣ тpeбȣе mînжitȣ кȣ ȣнȣ kadaвepȣ în пȣtpeziчіȣне, de ачееа пȣ înгроапъ пе морціі лорȣ. — Ле плаче sъ kîштіце мȣлці банї, dap sîntȣ ші foapte лібераłї. Ȣнȣлȣ anȣme *Jamatchi* а dъpȣitȣ diferiцелорȣ skoале ші алте aшезъminte пȣбліче în India, апроапе о жȣмъtate milioнȣ de галбенї. Реціна Вікtopia л'а нȣmitȣ, dpentȣ ръsплъtipe, кавалерȣ алȣ ȣнȣї opdinȣ stimatȣ.

Despre kasteле (tpenте de oamenї) Indieнілорȣ, zіче aȣtopȣлȣ: аȣ ръmasȣ ші акȣмȣ ȣpme de tpeї kaste antiче але Indieнілорȣ, adекъ *Браminї* (xodці saȣ попї), *Ktuatpia* (soлdaці) ші *Sȣdpa* (пȣгарї). Ȣнȣ Браminȣ este privitȣ ла еї ка „ȣнȣ Dȣmnezeȣ пе пъmîntȣ.“ Елȣ тpeбȣе sъ обserve о мȣлціme de черemonii реліціоase ка sъ ръmiъ totȣ de ȣна „кȣpatȣ“ ші „nemînжitȣ.“ Kîndȣ ȣнȣ Sȣdpa se апропie de dînsȣлȣ ла 6 пашї, se sokoteште mînжitȣ; asemenea ші kîndȣ о femee каре аре sopokȣ ші s'апропіatȣ de dînsȣлȣ ла 12 пашї; апої kîndȣ ȣнȣ Паріа (sклавȣ) s'а апропіatȣ de dînsȣлȣ ла 64 de пашї, eаръ 'л-а mînжitȣ; kiapȣ ші апропіереа Еȣропенілорȣ mînжеште atmosfepa în каре тpъеште ȣнȣ Браminȣ. De ачееа рарȣ вінȣ din локȣріле лорȣ petpase ла Бомбаї ȣnde е adȣнъtȣръ de toate feлȣріле de oamenї; însъ Браminiї богаці kîndȣ вінȣ аколо, tpimitȣ înainteле пе servitopiї лорȣ карї stpigъ пе ȣліцъ ка sъ se abatъ din dpȣmȣ opї чіне ва fi, кăчї ȣнȣ Браminȣ е sъ тpeакъ ші sъ пȣ se mînжеаskъ. Ла kasta Браminілорȣ гъsimȣ ȣнȣ feлȣ de maiopatȣ,

прекȣm se гъseште пentpȣ noблецъ în ȣпеле църĭ Eȣропене; adeкъ пȣmaĭ fiȣлȣ̆ челȣ̆ *maĭ mape* поate sъ se însoape, пе кîndȣ̆ чеĭ-л-алцĭ tpъeskȣ̆ кȣ femeiле лорȣ̆ *în конкȣбinatȣ̆* шi *копiiĭ* лорȣ̆ пȣ sîntȣ̆ леџitimĭ. Dap врîndȣ̆ а împiedeка ка Брaminȣлȣ̆ sъ пȣ fакъ mȣлцĭ копiĭ, de ачееа dȣпе леџе, dȣлчеаца imenеȣлȣĭ se mърџineште ла Брaminȣ̆ пȣmaĭ пentpȣ чinчĭ ziле (saȣ̆ maĭ бine чinчĭ ноnцĭ) dintîiȣ̆; însъ ачеаstъ леџе пȣ е обsepвatъ *npetȣtindenĭ*. *Леџiле Брaminiлорȣ̆* шi în алte пȣnкte пȣ sîntȣ̆ faвopaбiле пentpȣ dameле Брaminiлорȣ̆; къчĭ, кîndȣ̆ ȣпȣ̆ Брaminȣ̆ moape, вѫdȣва pemasъ tpeбȣe apsъ de вiъ în foкȣ̆, кȣ sкопȣ̆ ка sъ пȣ se mърite кȣ ȣпȣ̆ алtȣ̆ „mînжitȣ̆"; însъ гȣвepпȣлȣ̆ Indo-Бpitaпiкȣ̆ а stpiкatȣ̆ *în цъpiле Indiene* de sȣб domnia sa, ачеаstъ леџе omȣчidъ. Брaminiĭ аȣ̆ шi ȣпȣ̆ алtȣ̆ пpiвiлеџiȣ̆ кȣpiosȣ̆, adeкъ, кîndȣ̆ ȣпȣ̆ Брaminȣ̆ вine ка mosafipȣ̆ în кasa ȣпȣĭ алtȣ̆ Indianȣ̆ d'o алtъ кastъ, fiъ soлdatȣ̆, fiъ meseрiaшȣ̆, fiъ плȣгapȣ̆, atȣпчi пȣ пȣmaĭ къ tpeбȣe sъ fiъ tpaкtatȣ̆ кȣ toatъ osпitaлitatea чepȣtъ, dap шi ачеаstъ osпitaлitate se întinde шi asȣпpa посesiȣпеĭ femeiĭ *stъпînȣлȣĭ* osпitaлiepȣ̆; de ачееа în fiъ-каpe каsъ de Indianȣ̆ se aflъ ȣпȣ̆ пaхapȣ̆ de metaлȣ̆ deoseбitȣ̆ пentpȣ *Брaminĭ*, пе каpe nimenea пȣ поate sъ пȣiъ mîna ка sъ пȣ'лȣ̆ mînжeaskъ, шi se aflъ în кamepъ o deoseбitъ поaptъ askȣпsъ пpin каpe копiвȣлȣ̆ Брaminȣ̆ mepџе поaптеа a se бȣкȣpa de ачеstȣ̆ dpeptȣ̆ osпitaлiepȣ̆ кȣpiosȣ̆. Кîndȣ̆ чine-ва вopбeшte *кȣ ȣпȣ̆ Брaminȣ̆*, *tpeбȣe* sъ'лȣ̆ întitȣлеze: „Domnia поastpъ, saкpȣле, пpimȣле!" Dȣпе леџе, Брaminiĭ пȣ tpeбȣe sъ mъпînче пешte, însъ пȣ пpea обsepвeazъ ачеаstъ леџе шi mъпînкъ пешte de mape sȣб пȣmipe de „легȣme de mape," sîntȣ̆ шi în џепере foapte *mîпкъчioшĭ* шi fpiкoшĭ, шi аȣ̆ шi ȣпȣ̆ пpoвepбȣ̆ каpe ziче: „бate-mъ пе sпinape eapъ пȣ пе бȣptъ."

Din antiка кastъ a soлdaцiлорȣ̆ (ktchatrija) saȣ̆ кaвaлepĭ побiлĭ, пȣцinĭ se гъseskȣ̆ aкȣmȣ̆, къчĭ Реџiĭ de maĭ nainte каpiĭ аȣ̆ fostȣ̆ капiĭ ачеsteĭ каste s'аȣ̆ „mînжitȣ̆" кȣ femeĭ din каsteле infepioape шi a stpiкatȣ̆ „sînџеле побiлȣ̆" алȣ̆ ачеsteĭ каste. Еĭ аȣ̆ шi *aкȣmȣ̆ пpiвiлеџiȣлȣ̆* d'a se apъta înaintea Реџелȣĭ кȣ o папъ пȣsъ în tȣpбaпȣ̆ пе капȣ̆. Însъ aкȣmȣ̆ пȣ maĭ sîntȣ̆ soлdaцĭ, чi se oкȣпъ кȣ feлȣpimĭ de oкȣпaцiȣпĭ tekпiче. Чеа maĭ mape пapte a џiȣваepџiiлорȣ̆ бoгaцĭ Indienĭ, sîntȣ̆ de ачеаstъ каstъ. Dap maĭ nainte, ачеаstъ каstъ a fostȣ̆ компȣsъ de soлdaцĭ foapte кȣpaџioшĭ. *Кîndȣ̆ Пoptȣџezii аȣ̆ венitȣ̆ în India*, ĭ-аȣ̆ гъsitȣ̆ înкъ în пȣtepea лорȣ̆. Копiлȣлȣ̆ de ла вîpsta de шапte anĭ a fostȣ̆ siлitȣ̆ sъ înвеџе ка sъ se бatъ кȣ saбia; dȣпе че a ажȣпsȣ̆ ла o вîpstъ чева înaintatъ, a fostȣ̆ пȣmitȣ̆ каваlepȣ̆. *Ла* ачеаstъ пominaцiȣпе soлеmпeлъ de къtpe шefȣлȣ̆ kasteĭ în пȣблiкȣ̆, шefȣлȣ̆ ziчеа tînъpȣлȣĭ каваlepȣ̆: „sъ пpoteџĭ пе Брaminĭ шi вачеле" (asta însemna sъ пpoteaгъ каsta Брaminiлорȣ̆ шi каsta плȣгapiлорȣ̆). Еĭ mepџеа кȣ пелеа гoaлъ în pesбoiȣ̆ шi a fostȣ̆ foapte аџерĭ шi ла apȣпкъtȣpa de лапче înainte шi îndъpъtȣ̆, аȣ̆ fostȣ̆ шi foapte кȣpaџioшĭ шi foapte fideлĭ шefiлорȣ̆ лорȣ̆. Кîndȣ̆ mopȣ̆, авереа лорȣ̆ pъmîne шi aкȣmȣ̆ пе seama вѫdȣвеĭ saȣ̆ sȣpopeĭ челеĭ maĭ mapĭ каpe sinгȣpъ цine кasa. Însъ ачеstȣ̆ обiчеiȣ̆ a fostȣ̆ *каȣsa de o demopaлizaцiȣпе* mape ла ачеste каste; къчĭ fata ȣпȣĭ Шatpia îшĭ soкoteшte d'o oпoape mape кîndȣ̆ ȣпȣ̆ tînъpȣ̆ Брaminȣ̆ вine ла dînsa шi o iea de конкȣбinъ. Dap se întîmплъ къ maĭ mȣлцĭ Брaminĭ tinepĭ fакȣ̆ кȣpte ȣпеĭ asemenea fete, шi fъpъ inвidia ȣпȣia къtpe алtȣлȣ̆, se бȣкȣpъ toцĭ de „amiчеаца" eĭ. Însъ ȣпȣлȣ̆ iĭ dъ îmбpъкъminte, алtȣлȣ̆ пapfȣmepie. Ачеаstъ полiandpie (adeкъ ка o femee sъ aiбъ maĭ mȣлцĭ бъpбaцĭ), fopmeazъ o леџе soчiaлъ în ȣпеле църĭ але Indieĭ-opientaле.

Este *кȣpiosȣ̆* a веdea *кȣmȣ̆* пpiвeskȣ̆ Indianiĭ пе Eȣpoпeniĭ stpeinĭ de aколо. Еĭ ziкȣ̆: Eȣpoпeniĭ аȣ̆ eшitȣ̆ din *maĭmȣџе* капĭ аȣ̆ ȣpmatȣ̆ пе zeitatea Брama în кȣpsȣл лȣĭ tpiȣmfaлȣ̆ ла insȣла Ceylon кîndȣ̆ a nimiчitȣ̆ niшte monstpi semi-ȣmane че se afла aколо; апоĭ maĭmȣџеле ачеstea, îmпpeȣпîndȣse кȣ вѫdȣвеле monstpiлорȣ̆ omopîцĭ аȣ̆ пpodȣsȣ̆ Eȣpoпeĭ! Eatъ o opiџine stpълȣчitъ каpe пе daȣ̆ Indieniĭ поъ Eȣpoпeniлорȣ̆. Еĭ пȣmeskȣ̆ пе Eȣpoпenĭ „пълъpiĭ potȣnde" шi-ĭ îmпaptȣ̆ în difepite каste. Каsta dintîiȣ̆ o fopmeazъ Пoptȣџeziĭ, a 2-a Фpaпчeziĭ, a 3-a Aпглеziĭ шi чеа d'a 4-a (чеа maĭ пȣцinȣ̆ stimatъ) fopmeazъ Олandeziĭ.

Ла ȣпȣ̆ гpadȣ̆ аша de infepiopȣ̆ în чiвiлisaцiȣпе шi în desвoлtapea înцелеnцȣaлъ, пȣ tpeбȣe sъ пе mipъmȣ̆ къ попȣлȣлȣ̆ Indianȣ̆ е плinȣ̆

de niшte прежȣдекъцї foapte абсȣрde, maї кȣ seamъ în kestiȣnї de релиџие шї ideї despre dibinitate. Аша dap, ziче D. Graul, în орашȣлȣ Бомбаї ла класеле inферioape toate dibinitъцiле sîntȣ прiнчiпе реле; орȣ че zeitate, în imaџinaцiȣnea лорȣ a debenitȣ ȣнȣ diaволȣ. Терiбiлъ este dȣпе imaџinapea лорȣ dibinitatea *попцiї*, каре 'шї-о imaџinъ авîndȣ ȣнȣ кiпȣ ка алȣ ȣнȣї mistpeцȣ (поркȣ сълбatiкȣ), шї mергîndȣ кълаpе noaптea пе ȣнȣ tigpȣ, bizitîndȣ чimitipiеле оamenilорȣ. Ачestȣї monstpȣ її плаче maї кȣ seamъ biktime ȣmane. Ачеastъ idee sînџеpoasъ a фъкȣtȣ къ релиџiȣнеа Indienilорȣ ле-а komandatȣ a se sakpifika întp'ȣнȣ modȣ foapte крȣdȣ sпре глорiа zeitъцiлорȣ лорȣ. Аша авеа ȣнȣ обiчеiȣ къ о datъ пе anȣ adȣчеа în tpiȣmфȣ imaџiгеа ȣneї zeitъцї нȣmitъ *Крiшна* (saȣ domnȣлȣ челȣ tînърȣ алȣ лȣmeї) пе ȣнȣ карȣ foapte греȣ каре mерцеа foapte iȣte, шї datopia kpedinчiошiлорȣ ера a se арȣнка sȣб пiчiоареле каiлорȣ ачestȣї карȣ, ка оaseле лорȣ sъ фiъ sdpобite sȣб poateле ачestȣї карȣ! Гȣверпȣлȣ Англеsȣ a pidikatȣ aкȣmȣ кȣ sila шї ачestȣ обiчеiȣ барбарȣ.

Еatъ шї о алтъ anekdotъ intepesantъ каре аратъ градȣлȣ ігнорапцеї челеї оарбе ла ачеаstъ naцiȣне degpadatъ. În орашȣлȣ Sерȣр, ziче аȣtорȣлȣ, în timпȣлȣ холерiї s'а арътatȣ о datъ în пiаца пȣбликъ о femee каре a zisȣ къ еа este холера în персоапъ; ера кȣ пелеа гоалъ, zȣгръвitъ кȣ колорї рошiї шї галбене, прекȣm zȣгръвеskȣ аколо kadaвереле оamenilорȣ. Întp'о mînъ цinea о sабie skoasъ шї în mîna чеа-лалтъ ȣнȣ basȣ плiнȣ de фокȣ; înaintea еї mерцеа бande de mȣzikanцї карї фъчеа ȣнȣ sгоmotȣ inферналȣ; dap în ȣрma еї s'аȣ възȣtȣ ȣнȣ pîndȣ mape de каре гоале, къчї пе орї че кърȣшȣ каре гъsia пе дрȣmȣ її порȣнчiа a о ȣрma, шї елȣ de sпаїmъ a ȣрmat'о. Аша dap цinea о прочеsiȣне în totȣ орашȣлȣ, ameninца пе орї чiне авеа о îndoialъ în identitatea еї кȣ холера, a'лȣ omорî шї a'ї арȣнка kadaверȣлȣ лȣї în ȣнеле din кареле каре о ȣрma. Тоatъ попȣлаціȣнеа ачestȣї орашȣ mape a fostȣ копрinsъ de sпаїmъ, шї nimenea пȣ кȣteza a se опȣне, пînъ kîndȣ ampлоiaцiї гȣверпȣлȣї Англеsȣ аȣ îndръsnitȣ a fi sȣепtiкȣ кътpe ачеastъ холеръ bizibilъ în формъ de о фȣрie femeeaskъ, a лȣat'о шї a înkis'о; atȣнчї sпаїma шї desперapea оръшапiлорȣ a înчetatȣ. Еatъ în че градȣ de непороchiре шї de desapmape în kontpa tȣtȣлорȣ, adȣче ігнорапца шї прежȣdikъцiле челе оарбе але ȣnеї naцiȣнї!

KОМȣNIKAЦIȣNЇ ШТIINЦIFIЧЕ MIЧЇ.

Pemeziї (doktopiї) skȣmпе în sekȣлеле de mizлокȣ. În sekȣлеле de mizлокȣ, medicїї авеа ȣнȣ обiчеiȣ de da pemeziї foapte skȣmпе фъкȣte de aȣрȣ, de пetpe пречiоасе шї de mъргърitape; о прежȣdikatъ џенералъ ера atȣнчї къ ачеste обiekte skȣmпе аȣ niшte пȣteрї mistepiоасе a înbia корпȣлȣ оmȣлȣї slъбitȣ. Аша, zikȣ kponikapiї, къ medikȣлȣ Leonard Thurneisser (1596) a bîndȣtȣ stikле miчї кȣ пiкътȣрї, din каре fiъ-каре kosta 30 de галбенї. Апої kîndȣ în anȣлȣ 1534 Папа Climent VII a fostȣ болпавȣ, 'ї-а datȣ de a бъȣtȣ пȣлбере фъкȣтъ de петpe пречiоасе, de mъргърitape шї de diamante каpe пȣлбере datъ în пȣцiне zile, a kostatȣ 3000 de галбенї! Апої аȣ шї ȣрmatȣ zече zile кȣ astȣ-felȣ de пȣлбере, dindȣ kîte о datъ о пȣлбере каре singȣръ a kostatȣ пînъ ла 3000 de галбенї. În zече zile kîtȣ a цinȣtȣ kȣpa ачеаsta, Папа Kliment a înгiџitȣ пȣлбере de diamante шї de mъргърitape, авîndȣ о валоаре de patpȣ-zечї de miї de галбенї! Че треабъ бȣнъ пentpȣ sпiцеpiї de atȣнчї!

Tinorpafia Naџionaлъ a лȣї Iosifȣ Pomanovȣ шї Komп.